

Iva Žurić Jakovina*

**SAMOPOMOĆ KAO KULTURALNI FENOMEN:
KONTEKSTUALNI ASPEKTI NASTANKA I RAZVOJA KNJIGA ZA
SAMOPOMOĆ I PSIHOTERAPIJSKOG DISKURZA**

Sažetak

U radu se analizira koncept samopomoći kao kulturalni fenomen. On se proučava kroz knjige za samopomoć kao tekstove putem kojih se daju savjeti za gotovo sve aspekte života. S obzirom da se u 20. stoljeću zbiva hiperprodukcija i proliferacija diskurza samopomoći, ne samo kroz literaturu već i putem institucija, u radu se prate uvjeti koji su omogućili nastanak i razvoj jednog takvog specifičnog pogleda na život. Pokazuje se na koje načine je tradicija američkog protestantizma krajem 15. te u 16. i 17. stoljeću udarila temelje kulture samopomoći. Razmatra se u kojoj su mjeri rad, upornost i posvećenost Bogu korespondirali s nadolazećom etikom samopropitivanja i ustrajnosti. Kroz primjere se analiziraju načini na koje je institucionalizacija psihologijskog diskurza i kulturalnih praksi u 20. stoljeću sudjelovala u promociji popularne psihologije u svakodnevnom životu što je za posljedicu imalo uspostavu psihoterapijskog diskurza. Međutim, rad detektira paradoksalnost situacije, s jedne strane takve knjige se prodaju u vrlo velikom broju primjeraka, dok s druge strane ne postoji stručna analiza načina na koje knjige za samopomoć nalaze svoje mjesto u društvu oblikujući percepciju stvarnosti, te se ovim radom želi svratiti pozornost na taj sveprisutan kulturalni fenomen.

Ključne riječi: *knjige za samopomoć, popularna kultura, protestantizam, psihoanaliza, psihologijski diskurz, psihoterapijski diskurz*

* Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Sveučilišna avenija 4, HR-51 000 Rijeka, izuric@ffri.hr

Iva Žurić Jakovina*

**SELF-HELP AS A CULTURAL PHENOMENON:
CONTEXTUAL ASPECTS OF BIRTH AND DEVELOPMENT OF SELF-HELP
BOOKS AND PSYCHOTHERAPEUTIC DISCOURSE**

Abstract

This paper analyses the concept of self-help as a cultural phenomenon. It is studied through self-help books as texts that give advices for almost every aspects of life. Considering there is a hiperproduction and proliferation of the self-help discourse, not just in literature but also through institutions, this paper analyses conditions that enabled birth and development of such a specific outlook on life. This paper demonstrates the ways in which the tradition of American Protestantism from the late 15th and in the 16th and 17th centuries laid the foundations of the culture of self-help. It examines the extent to which work, persistence and dedication to God corresponded to the impending ethics of self-reflection and perseverance. Examples show ways in which the institutionalization of psychological discourse and cultural practices in the 20th century participated in the promotion of popular psychology in everyday life which resulted in the establishment of psychotherapeutic discourse. However, there is a paradoxical situation - on the one hand such texts are sold in very large numbers of copies, while on the other hand there is no expert analysis of the ways in which self-help books find their place in society by shaping the perception of reality. Therefore, this paper aims to draw attention to this ubiquitous cultural phenomenon.

Key words: *popular culture, Protestantism, psychoanalysis, psychological discourse, psychotherapeutic discourse, self-help books*

* Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Sveučilišna avenija 4, HR-51 000

Rijeka, izuric@ffri.hr